

ISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
 Helyben tizhón hirdve: Viddre postán küldve.
 Egész évre 72 korona Éves árszám 84 korona
 Negyedévre 18 korona Negyedévre 21 korona
 Egyszeri szám ára 30 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Nagyvárad, Szilgyi Deszák-utca 5. Telefon: 2-63.

A szerkesztőség kézbe nem veszi az előfizetéseket és hirdetéseket a szerkesztőség nem vállalja a kiadókészlettel való megrendelést.

A miniszterelnök és a polgári miniszterek álláspontja megegyezik.

A válság megoldása mára várható.

Budapest, jan. 10. (Saját tudósítónktól.)
 A kormányválság még ma sem intéződött el, mert az antant gazdasági bizottságával való tárgyalások a kormány tagjait annyira igénybe vették, hogy ma sem foglalkozhatunk a belpolitikai válság megoldásának kérdésével.

A helyzet mostani állásáról a Magyarország legjobban beavatott helyről a következő információt kapta:

— A mai minisztertanácson a minisztertanács ismertetni fogja a polgári miniszterek álláspontját, akik a Munkástanács határozatát nem fogadják el. A miniszterelnök álláspontja ebben a kérdésben megegyezik a többi miniszterek álláspontjával.

A helyzet jelenleg az, hogy a szociáldemokrata párt vagy átveszi teljesen a kormányt, vagy megelégszik a közéletmezési

tárcával és egy később megállapítandó, esetleg tárcarékli miniszterséggel.

A legjobb megoldás az lenne, ha a szociáldemokrata párt ez utóbbi utat választaná, mert különösen külpolitikai szempontból nagy nehézségei vannak úgy a tisztán polgári, mint a tisztán szociáldemokrata kormánynak.

Politikai körökben biztosra veszik, hogy a válság a mai napon megoldást nyer.

Az antant-bizottság és a kormány tárgyalásai.

A bizottság megértéssel folytatja tanácskozásait.

Budapest, jan. 10. (Saját tudósítónktól.)
 A válság megoldása azért halasztódott ismét el, mert Károlyi Mihály miniszterelnök fontosabbnak tartotta az antant gazdasági bizottságával folytatott tárgyalásokat, mert ettől a tanácskozástól az ország léte függ. A kormányelnök igen meg van elégedve a tárgyalások eddigi eredményével, mert a bizottság tagjai nemcsak nagy szakértelemmel, de nagy megértéssel is kezelik a magyar kérdéseket.

Budapest, 1919. január 10. Ma délelőtt a központi városházán folytatták az antant

gazdasági megbizottjával tegnap megindított tárgyalásokat. A tanácskozásokat már a korra reggeli órákban megkezdtek s főleg a közéletmezéssel, a széntermeléssel, a szállítási és vasúti ügyekkel foglalkoztak behatóan.

Fél tizenegy órakor megérkezett Károlyi miniszterelnök, Festetics miniszter és Balogh államtitkár, hogy visszaadják dr Taylor-nak s a bizottság tagjainak látogatását. A miniszterelnök délután nyolc órakor távozott el a városházáról.

Ezen idő alatt a miniszterelnök a ta-

nácskozáson részt vett, amely bizárolag gazdasági természetűek voltak, teljesen mentes minden politikától.

Külön bizottság tárgyalta a közéletmezési kérdéseket és itt az antant bizottság nagy figyelemmel hallgatta a termésméről és állatállományról szóló statisztikát.

A tárgyalások során a szénkérdést Váczsonyi Jenő államtitkár ismertette s felvilágosítást adott a szénhiány okáról és terjedelméről.

Bölöny József tárgyal az új földbérleőkkel.

Nehézségek merülnek fel lépten-nyomon.

A magyar népkormány tervbe vett nagyarányú gyors földosztása olyan akadályokba ütközik, amelyeket egyszerűen félretolni lehetetlen. A népet elsősorban meg kell győzni arról, hogy a földosztást nem lehet megcsinálni 48 óra alatt, mint pl. a választójogot. A föld az nem tinta és papíros, amit úgy szabdalhatjuk szét, ahogy akarok. Termédek jogi szituációt kell megváltoztatni gondoskodni kell utáról, hidakról, termelőeszközökről és a többtermelés biztosításáról.

Ha anarchisztikus módon történik a földosztás, tavasszal bevetetlenül maradnak a nagybirtokok, éhínség szakad az országra. Buza Barna földművelésügyi miniszter propagandát indított, hogy ezekről a nehézségekről felvilágosítsák a népet és megnyugtassák, hogy a földosztás valóban nem csak ígret, hanem alkotmányos akarat az országnak és a kormány ekvetlenül törvényre emeli.

Sőt a kormánybiztosok utján azt az ideiglenes megoldási módot ajánlotta, hogy újabb bérletekkel vegyék át egyelőre a földeket ott, ahol a termelést biztosítani tudják.

Ennek a felhívásnak már több helyen táborra támadt. S hogy ez a forma is mennyi nehézségekbe ütközik, ekkor példát rá az ugrai földesur esete.

A Biharmegyei Nemzeti Tanács elé mint megegyezni nem tudó felek kerültek Bölönyi József és ügyvédje dr Demetrovics Elek, Goldstein József régi bérlő és a lakosság amelyik földbérletet akar.

Az Ugrához tartozó perzeci pusztát tavaly szeptemberben Bölönyi József eladta Goldstein Józsefnek. Az eladás érvényességét azonban féltették a kormány tiltó határozatától és az eladás biztosítására ezzel egyidejűleg kötöttek egy éves bérleti szerződést is. Ez a szerződés 70.000 koronát köt ki az eladónak, ha az eladás nem sikerül.

Goldstein eddig zavartalanul élvezte a birtokot. Most azonban jelentkeztek a földnélküliek és hazatért katonák, akik bérletet követeltek. A perzeci pusztát kérik, azonban nem 70.000 K.-ért, hanem 40.000 koronáért. Bölönyi ragaszkodik ahhoz, hogy Goldstein fizesse ki a 70.000 korona kártérítést s akkor hajlandó bérbeadni a katonának a földet 40.000 koronáért. Goldstein hallani sem akar erről, azt követeli, hogy Bölönyi simán engedje ki őt az obligóból. A katonák pedig sürgetik a földet, őszi vetés őnces s nyomor előtt állnak.

A földművelésügyi miniszterium nagyváradi kirendelése kiküldte megbizottját, aki helyszíni szemlét tartott és megnyugtatta a földbérletet, hogy az ő álláspontjukon van s véleményezni fogja az adás-vételi szerződés megsemmisítését. A nép azonban nem nyugodott meg, hanem tegnap beküldötte a magyar N. T.-hoz Rózsa Dániel bírót, Katona Imre jegyzőt két tanácstaggal, hogy a N. T. sürgősen döntse el az ügyet.

A N. T. megkezdte a felekkel a tárgyalásokat, de eddig nem sikerült egyezséget teremteni.

Nem oszlik fel a 4. magyar ezred.

A hadügyminiszter távirata.

Amikor a román megszállás még aktuális volt, az a hír terjedt el a 4. magyar ezredről, hogy a hadügyminiszter fel fogja oszlatni, a legénységet hazabocsátja és a tiszteket más ezredék kötelékébe helyezi át. Ezt a híresztelést különféle kommentárokkal kísérték és voltak olyanok, akik meg tudták mondani az ezred felosztásának okát is.

A katonák elbocsátása azonban egyre késett. Legfeljebb annyi történt, hogy az irattárokat, a hadimuzeumot, anyagraktárakat és a fegyverek nagy részét elszállították, de ez sem az ezred megszüntetése, hanem a fenyegető román megszállás miatt. Ezek az elszállított holmik most visszakerültek. Tegnap hírt adtunk arról, hogy Ungár János hadnagy azzal a parancssal utazott el Kecskemétre és Czegédre, hogy az oda költöztetett dolgokat azonnal szállítsa haza Nagyváradra.

A hadügyminiszter egy sürgönye, amely tegnap érkezett meg Agoston Péter kormánybiztoshoz, véget vet minden további mende-mondának. A sürgönyben kijelenti a hadügyminiszter, hogy a 4. magyar ezred felosztásáról elterjedt hírek minden alapot nélkülöznek, az ezred továbbra fennmarad, hogy eleget tegyen a magyar köztársaságra tett esküjének.

Drágább lesz a liszt, cukor és a só.

Nagyvárad város közéleti bizottsága tegnap tartott ülésén fontos ügyekben határozott. Az élelmiszerügyi bizottság csak nagy áldozatok árán tudja a város részére kiutalt lisztet és más élelmiszereket Nagyváradra szállítani. Minden vagon áru leszállításának költsége 1200 koronába kerül, mert 20—40 fegyveres embert kell az áruk biztosítása végett kiküldeni. Ez pedig a mai árak mellett csöddel fenyegeti a város élelmiszeri üzemet.

Az ülésen Lukács Ödön főjegyző elnökölt, aki ismertette a bizottság megalakítására vonatkozó miniszteri rendeletet.

Ennek értelmében 2 polgári és 2 munkástaggal kiegészítik a bizottságot.

Lukács Ödön ezután tájékoztatta a bizottságot az egész közéleti bizottság működéséről, az élelmiszer készletekről, amely szerint a város bizonyos időre biztosítva van. Az élesztő elosztást akként szabályozták, hogy a termelésből csak 15 százalékot szabad kivinni Nagyváradról.

Dr. Grósz Menyhért, dr. Berkovits René, Kelen Béla és még többen a visszaélések egész sorozatát hozták fel, amelyeket a kereskedők és a városi lisztüzletekben elkövetnek az élesztő kiszolgáltatása körüli.

A bizottság az élesztőt hatósági cikknek mondta ki és ezután csak a városi üzletekben árusítják.

Panaszolták továbbá, hogy megfestett petróleumot petróleum-pótló címen drága pénzért árulják.

Konkrét esetben az ilyen petróleumot zár alá veszik s megindítják az eljárást.

A kenyér és liszt ára.

A pékek kérték a kenyér árának emelését, mert a mai árak mellett tönkremennek.

Lukács Ödön szakértők véleménye alapján kimutatja, hogy a pékek adatai tévesek, mert egy zsák liszt feldolgozásánál nem 45 koronát fizetnek rá, de 2 korona 40 fillér hasznuk van. Ezért a mai lisztárak mellett javasolja, hogy a pékeknek a kenyér árát 4 fillérrel különként emeljék.

Kapcsolatosan előterjeszti a főjegyző, hogy az élelmiszerüzem kiadásai horribiliusan emelkedtek; azonkívül a kiutalt lisztet s más élelmiszert drágán fizetett fegyveres emberekkel kell elhozni, ami minden vagonnál 1200 koronába kerül. Ez minden kiló lisztet 12 fillérrel megdrágít. Javasolja, hogy emeljék a kenyérliszt árát 4 fillérrel, a főzőliszt árát 8 fillérrel és a nullásliszt árát 12 fillérrel. Ez jelentené a pékeknek 8 fillérrel a kenyér árának emelését.

Biró Márk ellenzi a liszt árának emelését.

Kelen Béla szintén ellenzi a liszt árának emelését. A személyzet költsége nagy, ezt kellene redukálni. A tartalékot ne adják a közigazgatásnak.

Lukács Ödön felvilágosítással szolgál. Nyolc hónapra kell gondoskodni, ami 576 600 korona. Ezt az összeget nem lehet a személyzet redukálásával pótolni.

Kocsán János a szegény munkásszótára súlyosnak tartja a kenyér árának emelését. Más cikkek árának emelésével gondoskodjanak a deficit eltüntetéséről. Jövőre ne adjanak semmit a közigazgatásnak. Felveti a hatósági kenyérgyár létesítésének eszméjét.

Dr. Grósz Menyhért, közönszerűségéből elfogadja a liszt árának emelését. Ő ülni kell egyáltalán, hogy van liszt. A kereseti viszonyok emelkedtek. Azonban csak a nullás liszt árát emeljék 10 fillérrel.

Biró Márk: csak arra sz időre emeljék fel a liszt árakat, amíg a viszonyok rendbe jönnek.

Lukács Ödön: Két hónapra.

Biró Márk: Kenyérgyárat hamar nem lehet felállítani, de állítson fel a város mindelőbb kenyérsütő helyeket. Két óra a nullás liszt árát 8 fillérrel emeljék fel.

Dr. Katz Béla arra helyez súlyt, hogy a luxus dolgokat terheljék meg. A kenyérliszt árát ne emeljék, de emeljék 1 hónapra a főző és nullásliszt árát 10—10 fillérrel.

A bizottság az emelést elhatározta 2 óra és pedig a főző- és nullásliszt árát 10—10 fillérrel, míg a kenyérliszt árát nem emelik. A kenyér árát 4 fillérrel emelték, míg a kenyérsütés árát különként 20 fillérben állapították meg. A cukor árát különként 10 fillérrel, a só árát pedig 8 fillérrel emelte a bizottság.

Ezután elfogadták a főjegyző előterjesztését, hogy a Bergungstélléből átvett bóranyagot egy vállalkozóval gyermek és férfi cipőkké dolgoztatja fel a város s meghatározott olcsó áron hozza forgalomba. Naponként 500 pár készül el. Éppgy az átvett katonaruhákat száz munkással gyermekruhákká dolgoztatja fel a város és hozza forgalomba.

Bezárják a Fábry-penziót.

Rendkívül jellegzetes esettel fog foglalkozni a napokban Nagyvárad város rendőrtanácsa. A rendőrök vezetői rövidesen dönteni fognak abban a kérdésben, hogy a Fábry-penzió, amely melegágya minden erkölcsatlanságnak és kihágásnak, a jelenlegi formában megmaradhat-e.

A rendőrtanács állásfoglalását az elmúlt éjszaka lefolytatott razzia tette aktualissá. Kemény L. Ignác rendőrkapitány és Biró József fogalmazó tegnap erkölcsrendészeti razziát tartottak és természetesen meglátogatták a már nem is kétes hírű Fábry-penziót, ahol lehetetlen állapotokat találtak, sok férfit és 13 foglalkozás nélküli nőt állítottak elő a rendőrségen, ahol eljárást indítottak ellenük. Kemény rendőrkapitány pedig jelentést tett Jánossy Gyula főkapitánynak s megtorló lépéseket javasolt. Előreláthatólag a Fábry-penziót a rendőrség bezárja és a helyiségeket szükséglakásoknak adja ki.

Értesülésünk szerint a Fábry-penziót egy budapesti vállalat megvásárolta és a jelenlegi épületben szállodát rendez be.

A megyéből tilos kivinni élelmiszert.

Az a kiküldött közös bizottság, amelynek tagjait a magyar és román tanácsok választották, az élelmiszeri dolgában már is elfogadott több elvi alapot.

Ezek között a legfontosabb egy tiltó határozat, amely szerint

a vármegye területéről a mai naptól kezdve semmi néven nevezendő élelmiszer idegen területre kivinni nem szabad.

Ezt a határozatot a magyar kormánybiztos a maga teljes hivatali hatalmával érvényre emelteti s a nagyszebeni román kormányzótanács élelmiszeri képviselője, Bosán Kornél szintén életbelépteti.

A kereskedői érdekeket természetesen élesen érinti ennek a bizottságnak az álláspontja. A legelső ülésen még vitás volt, hogy szabadkereskedelem legyen-e, vagy pedig maradjon meg a fejkvóta?

Tegnap ebben is döntést hoztak. A magyar delegáltak a fejkvóta mellett döntöttek már a legelső alkalommal. A román delegáció tegnap szintén leszavazta a szabadkereskedelem tervét.

Elek Mór közéleti bizottsági elnökönél fogtak ülésezni a delegáltak. Ugy a magyar Nemzeti Tanács, mint a román Nemzeti Tanács a hivatalos információkat Elek Móról szerezte be. A megye nehéz helyzete komoly és nagy munka elé állítja az élelmiszeri delegációt, amely mindig élénk kapcsolatban fog maradni a régi élelmiszeri hivattal és eladóval. Elek Mór véleménye szerint rendkívül árszökkenések döbbenetiek meg a közönséget abban a pillanatban, amikor életbe lépne a szabadkereskedelem. Egy mázsa búzáért elkérnének 450—500 koronát is.

A szénkérdésre vonatkozólag itt jegyezzük meg, hogy dr. Lázár Aurél tegnap este elutazott Nagyszebenbe. Várjuk a szent.

Nincs borraivaló.

Együttes tanácsülés.

Néhány fontosabb ügyben, amelyek azelőtt a törvényhatóság körébe tartoztak, határozott tegnap Nagyvárad város tanácsa és a Nemzeti Tanács együttes ülése. más törvényes szerv hiányában. Az ülésen Agoston Péter kormánybiztos elnökölt.

Fizetésemelés és borraivaló.

Rimler Károly polgármester előterjesztette, hogy a Rimanóczy-fürdő és szálloda személyzete fizetésének nagy összegű emelését kérte. A kérelmet a portás, éjjeli portás, szobapincér, takarítónők, mosónők, háztisztogató, fürdőfelügyelő, fürdőszolgák, akik eddig csekély díjazást kaptak s inkább a borraivalók jövedelméből éltek, terjesztették el s több száz százalékos béremelést követelnek, de a borraivalók eltörléséről sem akarnak tudni, sőt a kezeikhez átadott fürdőruhákért sem akarnak felelősséget vállalni. A követelt béremelés nagyságát mutatja az, hogy az összesnek eddig 48.228 korona bére volt, amelyet most 180.375 koronára kérnek felemelni. A fizetésemelést meg kell adni, de azt nem lehet elfogadni, hogy az átvett ruhákért, melyek nagy összeget képviselnek, felelősek ne legyenek. A fürdő és szálloda jövedelme az 1918. évben 336.436 korona volt, amelyből 80.000 korona volt a haszon.

A 130.000 korona többletkiadást akként véli a polgármester behozni, hogy a szállodában a két ágyas szobák napi árát 2 koronával emeljék, a fürdők díját szintén 2 koronával magasabbra állapítsák meg.

Biró Márk felvetette, hogy nem lehetne a fürdőt és szállodát bérbeadni.

Rimler Károly erre nem tartja a mai időt alkalmasnak. Meg kell adni a fizetésemelést s átruházni a közönségre.

Köszeghy József szerint a szállodát és a fürdőt el kell különíteni. A szálloda megbirja az emelést, de a fürdő nem. Javasolja, hogy a fürdőt a villamosmű igazgatójának a felügyelete alá kell helyezni, mert oda technikai ellenőrző kell.

Dr. Agoston Péter ilyen formájában nem tartja a fizetésemelést teljesíthetőnek. Ha a világ mai rendjével állanak elő, borraivaló nincs. Ujra tárgyalni kell velük ilyen értelemben. A szállodában is ki kell írni, „nincs borraivaló.”

Dr. Grósz Menyhért a szállodánál meghagyná a borraivalót.

Dr. Thury László indítványozza, hogy Eleméry tanácsos és a Munkástanács tárgyaljon az alkalmazottakkal a kormánybiztos véleménye értelmében.

Dr. Thury László indítványát fogadták el.

Lebontják a szinkört.

Köszeghy József indítványozta a Rhédey-kertben levő nyári szinkört bontásuk le. Azal indokolja a lebontást, hogy úgy sem játszanak a szinkörben, azt állandóan rongálják; munkasikalmat ad a város a munkanélkülieknek. A kikérülő anyag igen nagyra vehető s most megérne 160.000 koronát s a munkásalakások építésénél jól fel lehetne használni. Még ha meg kell is fizetni a kultuszminiszter hozzájárulását s a még hátralevő törlesztést, akkor is meg lesz a város haszna.

Stilszerű, derült tárgyalás után az együttes tanács a lebontást határozta el, még pedig már a jövő héten. A lebontásról jelentést tesznek a belügy- és kultuszminiszternek.

Barakok lebontása.

Elhatározták ezután még, hogy lebontatja a város a várban levő 8 barak, valamint a lábadózó oszlag barakjait, mert ezeknek az anyagát különben ellopkodják. Az utóbbinak anyagát a hadianyag értékesítő részvénytársaság értékesíti.

Milyen lesz Németország új alkotmánya.

A „Tempo” hosszú cikkben foglalkozik a jövő Németországgal. Szerinte a német birodalom új alakulata mixtum conglomeratum lesz. A német birodalom alkotmányát francia és amerikai példák után állítják össze.

Példának okáért a köztársasági elnököt Németországban nem francia mód szerint a kamara, hanem maga a nép fogja választani. Viszont a hatalma mégis kevesebb lesz, mint a hasonlóképen választott amerikai elnöké. Joga lesz némely büncselekmény esetén kegyelmet gyakorolni, őt magát a parlament nem vonhatja felelősségre, kivéven néhány igen pontosan körühatárolt esetben. Ami a törvényhozást illeti, két kamara lesz,

az egyik a Volkhaus, vagyis a népkamara, másszóval a nemzetgyűlés; másodsorban a Staatenhaus, vagyis az államok tanácsa, amelynek tagjait a különböző német államok választják.

— Az állam és az egyház elválasztását nem az államtörvények, hanem külön törvények fogják szabályozni. A nemesség előjogait megszüntetjük. A hadsereg kérdését a kötelező béketárgyalás határozataitól tesszük függővé. Legkedvezőbb volna a svájci rendszerű milic katonaság.

A régi Hansa városok privilégiumai is felélednek. Berlin, Hamburg, Frankfurt és még egy pár város fog ily szabad városokká átalakulni.

Az államadósság szinte fojtó nagyságot ölt.

A császári birodalom 150 milliárd márka adósságot hagyott hátra. Azok a költségek, amelyeket a győztesek becslése szerint a német csapatok által megszállott országok számára kell majd fizetni, meghaladják a 30 milliárdot. Más visszatérítendő összegekkel együtt ezek a költségek elérik a kétszáz milliárdot. Ehhez hozzá kell adni a rokkantak és a háborus halottak családtagjainak a nyugdíját, ami évenként legkevesebb három milliárdot tesz. Ezekből a számokból megállapítható, hogy milyen rettenetesen súlyos podgyással indul utjára a német köztársaság.

A csehek nem szállják meg Budapestet.

Budapest, január 10. Tegnap egy esti lap híradása folytán az a hír terjedt el a fővárosban, hogy a csehek két héten belül megszállják Budapestet. Erre a hírre ma Hodzsa Milán, a cseh szlovák köztársaság budapesti követe kijelentette, hogy a hírt nem cáfolja meg, mert sületlenségeket nem szokott cáfolni.

— A cseh-tót csapatok — mondotta — még akkor sem jönnének Budapestre, ha hívnák őket. Szélgótarjánba is hívták a cseh tót katonaságot, azonban a magyar csapatok már helyreállították a rendet s így nem aktuális a cseh erők bevonulása.

Károlyi miniszterelnök teaestélye az antant bizottság tiszteletére.

A közélet kitünőségei a miniszterelnöknél.

Budapest, január 10. (Saját tudósítónktól.) Károlyi Mihály miniszterelnök ma este hat órára teára hívta meg az antant gazdasági bizottságát. Ezen a teán a minisztereken és államtitkárokon kívül a magyar közélet több kitünősége is részt vett, akiket úgy válogatott össze a miniszterelnök, hogy az antant bizottság tagjainak pártkülönbség nélkül módjában legyen megismerkedni Magyarországot kiváló egyé-

niségeivel. A megjelentek között volt: Csernoch János hercegprímás, Apponyi Albert, Lovászy Márton, Giesswein Sándor, Klebersberg Kuno, Teleszky János, Hadik János, Eszterházy Móric, Berzeviczy Albert, Pallavicini György, Garbai Sándor Weltner Jakab, Lánccy Leó, Buchinger Manó, Krausz Simon, Ullmann Adolf, Molnár Ferenc. Biró Lajos, Apponyi Albertné, Glücklich Vilma.

Miért utazott Vyx alezredes Belgrádba?

Ujabb jegyzék, ujabb követelés?

Budapest, jan. 10. (Saját tudósítónktól.) Budapestről jelentik: A „Magyarország” megbízható helyről arról értesül, hogy Vyx alezredes tegnap Belgrádba utazott, ahol Franchet tábornokkal fog tanácskozni. Hír szerint utazásának célja egy újabb antant jegyzék átvétele, amelyben az antant új, súlyos büntetéseket állít fel Magyarországgal szemben illetékes helyen, ahol e hír valódiságáról fevilágosítást kértek, a következő választ adták:

— Erre a kérdésre nem nyilatkozhatom.

Bihari Ákos Debrecenbe szerződött.

Bihari Ákos, a Szigligeti-színház nagy-szörű művésze tegnap aláírta új szerződését, amely a debreceni színházhoz köti a jövő szezont szeptember 1-től kezdődőleg. Bihari Ákos távozása talán pótolhatatlan vesztesége a nagyvárad színházának. Ilyen nagytudású, a szó nemes értelmében vett intelligens művészt két kézzel kellene visszatartani, mert csak a Bihari Ákosok tudnak még nivót adni a meglehetősen lecsúszott vidéki színházaknak.

Bihari Ákosok azonban kevesen vannak és azok a kevesek háttérbe szorulnak, mert háttérbe szorítja őket a pillanatnyilag felszönten vergődők története. Az aki tud, szerényen visszahúzódik és inkább mellőzti magát, minthogy a toledők nagy, de gyöngé táborába beálljon.

Bihari Ákos Debrecenben jobban meg fogják tudni becsülni. Nem a közönség, mert a nagyvárad műértő publikum teljes elismeréssel adózott minden szereplése alkalmával annak a nagy művésznek, hanem a színház igazgatóság.

Mi, akik nagyon sajnáljuk Biharit, részben örülünk, mert tudása és művészete méltóbb módon érvényesülhet, mint Nagyváradon.

A főkapitány nyilatkozata a mozik kezéréséről.

Jánossy Gyula főkapitány a mozik bezárásával kapcsolatosan a következő nyilatkozat közlésére kért fel bennünket:

Nem a nagyvárad rendőrtanács határozta meg a felemelt díjakat, hanem a belügyminiszter, ez ellen tehát a panaszmom hozzánk intézendő. A magasabb díjakat a kirendelt személyzet követeli s azt valakinek, tehát az érdekelteknek, fizetni is kell. Kevesebbet nem is lehet ki küldeni, mint amennyit én küldök ki: egy rendőrtisztviselőt, egy detektívet s egy rendőrt. Detektív azért kellett, mert a mozik ezt kérték a sok lopás miatt, legutóbb az Apollóban történt egy 11.000 koronás lopás. Ezek a kiküldöttek vigyáznak arra, hogy csak annyi jegy adassék ki, amennyi hely van s pótszéket ne tegyenek be. A színháznál a szabályrendelet világosan elő írja, hogy hova hány embert kell küldeni. Én nem küldtem ultimátumot a színházhoz, a rendőrnek kell megnyitni a színházat s ha azt nem fizetik, akkor ebből következik az, aminek következnie kell.

Amerika Németország blokádjának megszüntetéséért.

Budapest, jan. 10. (Saját tudósítónktól.) Münchenből táviratozzák: Az amerikai kormány Németország blokádjának haladéktalan megszüntetését kívánja, nehogy a német birodalom teljesen anarchiába süllyedjen, mert így Németország nem lesz abban a helyzetben, hogy hadikárpótlást fizessen.

Hohenzoller Vilmos állapota aggasztó

Budapest, jan. 10. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Mint Amezönből jelentik a volt német császár állapota aggasztó fordulatot vett. Az ex császár hosszabb idő óta betegeskedik s már néhány hét óta ágyban fekszik.

A csehek fosztogatva vonulnak Ungvár megszállására.

Budapest, január 10. (Saját tudósítónktól.) Sátoraljaubelyről jelentik: ma reggel két vonat futott be a legenyemihályi állomásra. Mindegyik vonat ötven kocsiból állott és cseh katonákkal volt megrakva. A katonák, mintegy kétezer, megszállták az állomást, feltörték a raktárakat és kifosztották.

Ezután az egyik vonat reggel öt órakor, a másik reggel hét órakor kifutott az állomárról.

A két cseh vonat elhaladva Legenye-alsó Mihályi állomás előtt, Terebes felé tartott s ide megérkezve, legelőször is a cukorgyárat szállták meg a csehek, ahol százhusz vagon cukor jutott a kezükre. A csehek innen Homonna, Nagymihály felé indultak, onnan állítólag gyalog mennek Ungvár megszállására.

Festetich hadügyminiszter az ellene szóló gyanúsításokról.

Budapest, jan. 10. (Saját tudósítónktól.) Budapestről jelentik: A magyar hadügyminiszterium az ország haderőinek bizalmifőfőit tanácskozássra hívta össze, hogy a hadsereg új fegyelmi szabályzatát megvitassa.

Napirend előtt Horváth Lajos őrmester felvilágosítást kért, hogy mi igaz abból a vádból, hogy Festetich hadügyminiszter ellenforradalmár?

Utána egy 26 vadászszázaljbeli tizedes emelkedett szólásra, aki legnagyobb fokú bizalmatlanságát fejezte ki a hadügyminiszter személyével szemben, aki az érsekújvári puccsot aktiv tisztekkel azért rendezte, hogy a forradalom ellen vonuljon.

Szavai közben lépett a terembe Festetich hadügyminiszter, aki az őt támadó beszéd után nyomban a szónoki emelvényre ment és a következőket mondta:

— Tisztelt gyűlés!

Ezekre az utóbbi időben elhangzott vádakra felolvasom a minisztertanács legutóbbi határozatát. Felhivom figyelmüket arra, hogy a határozat egyhangú volt. Részt vettek a minisztertanácson a szociáldemokrata párt tagjai is.

— A minisztertanács egyhangúlag visszautasítja azokat a vádakot, mintha Festetich hadügyminiszter ellenforradalmi irány-

zatot követne, mert minden kétséget kizáróan meggyőződött arról, hogy a hadügyminiszter a forradalom és a népköztársaság ügyét mindenkor teljes lojalitással és buzgalommal szolgálta. A minisztertanács tehát visszautasította a vádakot, amelyeket ellenségeim emeltek, kérem vegyék ezeket tudomásul.

— Tisztelt gyűlés, áttérek programom kifejtésére. Jelenleg egész Európa sőt az egész világ tekintete mi reánk van irányítva. A világ azt kérdezi, vajjon a magyar állam, amelynek a forradalom hozta meg a függetlenségét, életképes lesz-e? Mivel bizonyíthatjuk ezt be legjobban? Azzal, hogy megteremtjük a demokratikus hadsereget. Nem létezik szabadság rend nélkül és nem létezik rend hadsereg nélkül.

— Én egyenes uton fogok járni mindig, én esküt tettem, hogy a forradalmat meg fogom védeni minden ellenforradalom ellen. Nem igaz, hogy ellenforradalmi puccsot terveztem volna, soha semmi ellenforradalmi puccsban nem vettem részt.

A miniszter ezután kimentette magát, hogy nem lehet végig jelen, az antánt gazdasági bizottságaival megindult tárgyalásokon kell részt vennie.

A megjelentek a távozó hadügyminisztert megéljenzték és áttértek a napirendre.

Hivatalos jelentés a megszálló csapatok előnyomulásáról

A csehek megszállták Komáromot.

Budapest, január 10. (Saját tudósítónktól.) A hadügyminiszter a megszálló csapatok előnyomulásáról a következő jelentést adta ki:

A csehek a Csallóközben és Érsekújvár felől előnyomulóban vannak Komárom felé. Losoncától délre a helyzet változatlan. —

A többi határszélről nincs semmi új jelentés.

Komáromból jelentik: A megszálló cseh csapatok előőrsei tegnap délután bevonultak Komáromba. A polgári lakosságot, mely eleinte ellenállásra készült, a rend fenntartására használták fel.

Az antant-bizottság elutazott Budapestről.

Budapest, január 10. A fővárosban időző antant gazdasági bizottság ma este tíz órakor a Keleti pályaudvaron kőli vonaton elhagyta Budapestet és Bécsbe utazott, honnan rövid időn belül Párisba folytatja útját.

Fegyveres intézkedések a kommunista gyűlés miatt.

Budapest, január 9. (Saját tudósítónktól.) Ma este a Károlyi-párt helyiségeit gépfegyverrel felszerelt egy szakasz rendőr szállta meg, mert attól tartottak, hogy a kommunisták a Vigadóban tartott gyűlés után megáradják a párt helyiségeit. Nagy rendőri és katonai készség szállta meg a Vigadó környékét, valamint a főváros exponáltabb helyeit. A késő esti órákig semhol rendezettség nem történt, a karhatalmi beavatkozásra nem került a sor.

HÍREK

* **Lupény nem akar szénét szállítani.** A gázgyár három vagon szénét fizetett ki a lupényi szénbányánál. A kifizetés már hetekkel ezelőtt megtörtént, mert a gázgyár biztosítani akarta magát, a szén azonban még ma sem érkezett meg. Hiába volt minden felszólítás, telefonozgatás, a lupényi szénbánya a fülebotját sem mozgatta. Tegnap aztán a gázgyár, mert amúgy is fogytán van a szén, a főispánhoz fordult segítségért. Ágoston Péter azonnal táviratozott a szénkormánybiztoshoz és kérte, hogy utasítsa a lupényi bányát a kötelező szállítás rögzítési végrehajtására.

* **Iparosok figyelmébe.** Vasárnap délután 10 órakor az ipartestület helyiségében fontos ügyben gyűlést tartunk. Számos megjelölést kér a Kisiparos egyesület.

* **Választás az ügyvédi kamaránál.** Igen nagy érdeklődés nyilvánul meg a nagyváradai kamarai választások iránt, melyek vasárnap délután 11 órakor lesznek megtartva. A hadviselt ügyvédek a hadba nem vonult ügyvédekkel karöltve egy szavazólistát állítottak össze, melyet el is küldtek a kamara összes tagjainak. Ennek megtörténte után az ügyvédi kar egyrészt értekezletet tartott, melyen részben más neveseket jelölt a listába. Igen nagy az érdeklődés és a vasárnapi közgyűlésre teljes számmal vonul fel az ügyvédi kar. A vasárnapi közgyűlésnek igen fontos tárgya lesz, a kamara mentes kölcsön ügyében, a kamara állásfoglalása a vidéki járásbírók elhelyezésénél, a hadviselt ügyvédek szabadszervezetének számos indítványa.

* **Szerencsétlenség a gőzfűrésztelepen.** Veró Albert tüzfűrésztelén tegnap előtt véres szerencsétlenség történt. Gyáni Ferenc 16 éves napszámos a mozgásban levő lendítő kerékre akarta feltenni a szíjait, a kerék azonban elkapta a fiu kezét és a karját leszakította. Súlyos sebével a mentők szállították a biharmegyei kórházba.

* **Elfogták a bolond betörőt.** Borcsik Gyula, a rövid idő alatt híressé vált betörő ismét bürokrákra került. Mint ismeretes, Borcsik Nagy Béla református lelkész lakásába tört be és teljesen kifosztotta. Rövid nyomozás után Debrecenben sikerült elfogni a betörőt, akit azonban hirtelen megszálított az őrület és így bekerült az elme-kórházba, a megfigyelési osztályba. A megfigyelés rá nézve kedvezőtlen eredményt előre láthatta Borcsik, mert e hó elején meglépett az őrületek házából, de mint kedves emléket magával vitte ápolónőjét is, Budai Gida kis asszonyt. Az elme-kórház természetesen azonnal jelentette a szökést a rendőrségnek, hol újból megindították a nyomozást Borcsik után. Tegnap Békéscsabán egy szálloda rejtett mélyén megtalálták a szökevényeket, a detektívek ügyesen kikapták őket az egészségtelen szobából és mindkettőjüket Nagyváradra kísérték. Borcsik mellé kellő őrséget állítottak, nehogy megismételje az elme-kórházból való csöndes távozását.

* **Nem kell óvadék a katonatisztek nősüléséhez.** A belügyminiszter leiratot intézett a városhoz, amely szerint a minisztertanács határozata értelmében a magyar állampolgár tényleges tiszték óvadék és a katonai hatóság engedélye nélkül nősülhetnek.

* **János vitéz a népszövetségi mozi mai előadásán.** Nagy érdeklődéssel várja a közönség a népszövetségi mozi mai előadását. A legszebb magyar filmek egyike, János vitéz kerül ma színre. Petőfi lángelméjének egyik leggyönyörűbb terméke János vitéz, mely filmre átdolgozva is megragadja a közönség lelkét. A főszerepeket Dési Alfréd, Hollay Kamilla, Kürthy Teréz és Vadász Ferenc játsszák. Az ifjuság figyelmét külön is felhívja a Népszövetség erre a remek filmre, mely a fővárosban több százszor került színre. Tekintettel a nagy érdeklődésre, János vitéz kétszer kerül a mai napon színre: délután 4 órakor és 6 órakor. Pénztárműnyitás fél 4 kor, a csoportvezető rendezők sziveskedjenek már három óra után megjelenni. A helyíratokat tegnapi számunkban közöltük. Zsöllyekre jegyek mindkét előadásra előre is megválthatók ma délelőtt a Népszövetség irodájában.

* **A magyar köztársasági bankjegy.** A Magyar Kurir jelenti: Mindjárt a forradalom első napjaiban elhatározta a kormány, hogy magyar bankjegyeket nyomtat. Falus Elek piakatrazoló hamarosan el is készült a mintával s az Athenaeum nyomda hozzálátott az új bankjegy nyomásához, roppant szigorú felügyelet alatt. Több száz milliót nyomtat az egyszínű, mélynyomású bankjegy, melyet nem lehetett volna hamisítani, mert csupán az Athenaeumnak van az országban megfelelő nyomdagépe. A forgalombahozatala azonban elmaradt, mert szerencsére észbe jutott valakinek, hogy mi lesz, ha a nép az új magyar bankjegy nem fogadja el olyan értékben, mint az eddigi osztrák magyar bankjegy? Az árfolyamkülönbségből mérhetetlen nagy kára lenne az országnak. Előbb aranyat kell szerezni s azután lehet csak új bankjegy kibocsátani, akkor is csak úgy, ha az eddigi osztrák magyar bankjegyeket kivonják a forgalomból. A dolog tehát

nem olyan nagyon egyszerű, hogy Falus rajzol, az Athenaeum nyom és megvan az új bankjegy, hanem arra is kell gondolni, hogy mily értékben fogadják el majd az új bankjegy? A „korona” elnevezés is idejét mullta egy köztársaságban. A csehek pénzegysége a „szokol” (magyarul: sólyom), a csehek nemzeti madara. Az amerikai arany oeca „eagle” (sas), az amerikai címerben levő sas után. A magyar „koronának” talán „turul” lesz az utóda: s ha a drágaság még tovább is tart, minden áru nem sok „koronába”, de sok „turulba” fog kerülni.

* **Autójárat a Félix-fürdőbe.** Mint értesülünk — autójárat indul meg Várad és Félix-fürdő között. Ugyanis a szénhiány miatt — tudvalevően — a belényesi vonat, mely a fürdőközönséget szállítja, napjában csak egyszer indul és csak másnap reggel szállítja vissza az utasokat. Hogy a fürdőben levő közönségnek ne kelljen lemaradnia a vonatról és még az napon visszatérhessen Nagyváradra, a fürdők autójáratokat vezettek be. A 20 személyt befogadó autó e hó 12-től fogva reggelenkint 8 órakor indul a Fekete Sas előtti állomásról és utasok számához mérten két óránkint közlekedik. Az autók kiránduló társaságok részére a nap bármely időszakában rendelkezésre áll külön száz korona díjazás mellett. Rendes viteldij a fürdőig 4 korona.

* **Elfogták a leszerelési igazolványok hamisítóját.** Megirtuk tegnap, hogy a városi pénztárnál az utóbbi napokban tömeges hamisított leszerelési igazolványt akartak különösen fiatalok, diákok haváltani. A fiatal bűnösök közül négyet azonnal le is zárt a rendőrség, tegnap pedig Weisz József direktív elfogta Katona Gyula honvédelmet, aki a 4 honvédiaktanya irodájában teljesített szolgálatot. Megmotozása alkalmával negyvennyolc üres leszerelési blankettát találtak nála. Lecsukták.

A miniszterek beadták lemondásukat.

Minisztertanács éjfélig. Újból Károlyi alakít kormányt.

Budapest, január 10. (Saját tudósítónktól.) A minisztertanács este tíz órától éjfélig után félig egy óráig tartott. Az újságíróknak a távozó miniszterek kijelentették, hogy beadták lemondásukat, amelyet Károlyi Mihály a holnapi nap folyamán a Nemzeti Tanács elé fog terjeszteni. A Nemzeti Tanács, több mint valószínű, újból Károlyi Mihályt fogja megbízni a kormányalakítással.

Kommunista nagygyűlés a Vigadóban

Garbai Sándort nem hallgatták meg. Halált, kiáltották a polgári rendre.

Budapest, jan. 10. (Saját tudósítónktól.) A kommunisták este hét órakor a Vigadóban nagy gyűlést tartottak, amelyen több ezer ember jelent meg. A gyűlésen részt vett Garbai Sándor is aki beszédet mondott.

Garbai beszédében kifejtette, hogy a szociálisták és kommunisták tulajdonképpen egy célra törekuszenek, csak a kiviteli eszközökben van közöttük különbség. A szociálisták a fokozatos megvalósítás mellett vannak, a kommunisták azonban az azonnali proletárdiktatúrát akarják. Ha a szociálisták átveszik a kormányt, akkor meg fogják valósítani a szociális intézményeket proletárdiktatúra nélkül is.

Garbai beszéde a jelen voltak közt viharos felháborodást keltett, úgy hogy nem is

tudta beszédét befejezni és dühösen eltávozott.

Utána Vágó Béla kommunista vezér mondott beszédet. Rámutatott arra, hogy Garbai a Munkástanácsban egészen más kommunista irányu beszédet mondott. Az október 31-iki forradalom a burzsoázia forradalma volt, most jön a munkásság forradalma. El kell tiporni a régi rendszert, inkább jöjjön az anarkia.

A Vigadó előtt nagy tömeg gyülekezett, ahol szintén kommunista vezérek tartottak szónoklatot. Egyikük bejelentette, hogy egy óra óta Garbai a miniszterelnök. A tömeg éltette a Spartacusokat és halált kiáltott a polgári rendre.

A késő esti órákig a kommunista tüntetők sehol rendezvényt nem okoztak.

Gombaszögi Frida tragédiája.

Budapest, jan. 10. (Saját tudósítónktól.) Ma délután öt óra tájban Gombaszögi Frida az ismert színművész nő lakására egy tizenhétéves fiatal ember állított be, aki beszélni óhajtott a művésznővel. Gombaszögi Frida nyitott ajtót és a látogatót bevezette a szalonba. Itt a fiatal ember váratlanul így szól:

— Művésznő, én most meg fog halni.

E szavakra Gombaszögi Frida felsikoltott és két kezével elfakarta arcát. A következő pillanatokban két revolverlövés hangzott el.

A két golyó a kéz fején keresztül! Gom-

baszögi Frida szájába furódott s az egész arcot összeroncolt.

A merénylet után a fiatal ember kifutott s a konyhában, anélkül, hogy az elősietők megakadályozhatták volna, mellbe lötte magát . . .

Gombaszögi Fridát a Pajor szanatóriumba szállították, ahol Hüttl tanár megoperálta. Állapota nagyon súlyos.

A merénylet neve Szabó Jenő vérsnök tanuló. Kihallgatásakor csak annyit mondott, hogy tette bosszu műve volt. Kihallgatása után néhány perc múlva meghalt.

Gyors földosztás. Kidobták a jelszót: a föld pedig legyen a népé! . . . És ez a szó vilámgyorsasággal terjedt faluról-falura, sokkal gyorsabban, mint a földosztó miniszter, Buza Barna, intése: „Csak az kap földet, aki dolgozik!”

Kiballagtak hát az atyafiak földet osztani a határba. Az uraságnak egy hatalmas buzatáblája esett legközelebb. Nagy pipaszó mellett kimérték, kilépték fölosztották és elosztották. Csak hogy itt azután baj történt. A buza-tábla egyetlen volt, egyik része a dombon, másik része meg a lapban feküdt. Ez volt a baj!

— Nekem nem kell a lapja! — szóló Péter gazda.

— Hát tán a pupja kéne kendnek mi? — replikázott Pál gazda, akinek a dombján mérték ki a részét.

— Ahhát. Nekem is van annyijussom hozzá, mint kendnek!

Szóru-l-szóra csunyan összeakadtak s hogy nem győzték egymást okkal, megtoidották bottal. A többiek meg csak paprikázták őket:

— Ne hagyja kend magát, Péter!

— Csak a fejt, Pál. Kólints oda neki!

Több se kellett a két atyafinak, püfölték egymást, mint a kétfenekű dobot. A bot csattant, a kobak koppant . . . Pál gazda azonban hamar beadta a kulcsot: elnyújtzkodott, mint a esepregi molnár . . . Látva ezt, igen elszörnyűködtek az atyafiak:

— Mégis csak sok, ami sok. Emberhalált egy darabka földért — azzal nekiestek Péternek s kiverték belőle a szuszt . . .

Halála után pedig mindegyik megkapta a maga földjét: a hossza két öl volt, a szélessége egy . . .

* **Szödényi Nándor halála.** Nagyvárad egyik régi, érdemes polgára: Szödényi Nándor, élete 84. évében tegnap meghalt. Évtizedekkel ezelőtt Nagyvárad egyik tekintélyes szabóiparos polgára volt, míg az utolsó évtizedekben mint vagyonos magánzó élete öreg napjait. Temetése vasárnap, január 12-én délelőtt fél 11 órakor lesz a Lukács György-utca 6. sz. házából.

* **Külön tanfolyam a magántanuló gimnázista leányoknak.** A kultuszminiszter a nagyváradai premontrai főgimnázium magántanuló leány hallgatóinak megengedte, hogy a VI—VIII. osztályokba minden órára bejárhatnak. Ezt a kedvezményt azonban nem lehetett végrehajtani, mert a gimnáziumban nincs elég tanterem a nagyszámú tanuló befogadására. Ágoston Péter kormánybiztos tegnap távirati úton fordult a kultuszminiszterhez, hogy engedje meg azt, hogy a magántanuló leányokat külön tanfolyamon taníthassák a gimnáziumban.

* **A lakáshivatalból.** A lakáshivatal tudomására jutott, hogy bizonyos egyének a lakáshivatal nevében jogtalanul rekvirálnak. Ezután figyelmezteti a lakáshivatal a közönséget, hogy a lakásügyekben csak a lakáshivatal vagy a Munkástanács hivatalos képviselővel ellátott igazolványos ellenőrök jogosultak eljárni.

A nagyváradai lakáshivatal lakásügyekben eljáró ellenőrökét vesz fel. Jelentkezni lehet dr. Dajka Endre rendőrkapitánynál, Városház, II. emelet 18. sz. helyiségben.

* **Az ügyvédszövetség közgyűlése.** Az országos ügyvédszövetség nagyváradai osztálya ma, szombaton délután az ügyvédi kamara tanácstermében tartja meg dr. Adorján Emili előnökiete alatt rendes évi közgyűlést. A közgyűlés az évi jelentésen kívül foglalkozni fog az ügyvédség sérelmével és kivánságaival és újjalakítja a tisztikart és választmányt.

* **Névmagyarosítás.** A belügyminiszter kiskorú Weisz Lajos és Rezső nagyváradiakosoknak megengedte, hogy családi nevüket Váradra változtassák.

* **Ingyenes jogsegély a szegényeknek.** A kormánybiztos tervbe vette, hogy a Panaszirodával párhuzamosan ingyenes jogsegélyben részesíti a szegény sorsu jogkeresőket. Terv szerint a nagyváradai ügyvédek felváltva, turnusokban teljesítenének szolgálatot a panaszirodában, a hol jogtanácsokkal látnák el a szegényeket, a kiknek nincs olyan kedvező anyagi helyzetük, hogy jogi ügyekben ügyvédhez forduljanak. A nagyváradai ügyvédi kar bizonyára megértéssel fogadja ezt a szociális szempontból nagy fontosságú tervét és minden felkérés, vagy felhívás nélkül önként jelentkezni fognak, hogy az ingyenes jogsegélyezés bülete könnyen megvalósítható legyen.

* **Tolvaj gyerekek.** Tegnap délelőtt a vasúti pályaudvar közelében, a vágányok között az egyik detektív két 11 éves fiút lepett meg, amint egy nagy ládát igyekeztek felbontani. A gyerekek rövid faggatás után beismerték, hogy a ládát egyik vasúti vagonból lopták azzal a szándékkal, hogy a tartalmát majd eladják. A ládában egy villanyáram fogyasztó mérő óra volt. Az ügy a fiatalok iránti birósága elé került.

VILLAMOS VASALÓK és FŰZŐK
megérkeztek, remekszép üvegcsilárok
mindennemű villamos vezetékek és
égők legolcsóbb napiárban szerelhetnek
STERN VILLAMOS VÁLLALATA
Szt.-János-u. 20. Telefon 556.

UJSÁGKIHORDÓNOK magas fizetéssel és percenttel felvétetnek a Tiszántúl kiadóhivatalában.

IRODALOM

Törökné Kovács Hermin: Az aranykapu. Regény 283. lap. Ára 12 korona. A női írógárda legtermékenyebb és legolvasottabb alakjának legújabb regénye ismét arról tesz tanúságot, hogy a hozzáfűzött reményeket beváltja Ujabb és újabb munkáiban mind hatalmasabban fejlődik ki egyénisége, mely úgy látszik különösen a belső érzések kifejezésében lesz utólrémetetlen mester. A belső élet harca a sorssal, a lelki átalakulás oly megrázó erővel és hűséggel van visszaadva, hogy a könyv önmagát fogja ajánlani.

Sik Sándor: Alexius. Misztérium 5 felvonásban. 222 lap, gyönyörű művészi címlappal. Ára 10 korona. A remek drámai költemény főalakja a közismert szent Elek. Kétségtelenül olyan egyéniség, aki bár a legalkalmasabb drámai alany, mester legyen az, aki hozzá mer nyulni. Megértő, gondolat- és kifejezésteljes szíveit és lelkéket nyult témájához a szerző s aki Sik Sándor több művéből már előbb megismerte, örömmel és élvezettel állapíthatja meg Alexius olvasása után, hogy feladatát oly fényesen oldotta meg, amint csak azt emberi erőtlő várni lehet. A gyönyörű magyar jambusok ritmusa vetekedik a magaslatos téma fel- emelő hatásával. Ami jóit, szépet akar olvasni, igen sokszor fog e könyvhöz nyulni, melynek minden szakasza, minden sora zene és magasztosság. — Mind a három könyvet a Szent István Társulat (Budapest, VIII., Szentkirályi u. 28.) adta ki. Ugyanott megrendelhető.

Színház.

A színház műsora:

Szombat: d. u. Bánk Bán.

Szombat este: Három a kisleány.

Vasárnap d. u.: Hejehuja báró.

Vasárnap este: Árva László király.

Hejehuja báró. Holnap, vasárnap délután Ascher Leo finom muzsikájú operettjében gyönyörködhetik a közönség. A címszerepet Szigeti adja, a többi vezetős szerepek ezuttal is Aggházy, Horváth Nusi, Tóthné, Jósika, Stoll, G-ól, Deák és Váradai kezeiben vannak.

Bánk Bán. Katona klasszikus szomorujátéka ma délután fél három órai kezdettel, Bihari Ákossal a címszerepben kerül színpadra. Melinda szerepében az elegáns megjelenésű Aranyosi Aranka fog debütálni. Petart Tóth Elek, Biberachot Harsányi Ottó Gróf László adja, míg Gertrudisban Gezdy Aranka ad művészt.

Árva László király. Herczegh Ferenc 4 felvonásos történelmi szomorujátéka Tóth Elek kiváló rendezésében vasárnap este kerül bemutatásra Gróf Lászlóval a címszerepben. A szereposztás egyébként a következő: Hunyadi Jánosné — Gazdy, Hunyadi László — Várady, Hunyadi Mátyás — G. Polgár M., Szilápyi Mihály — Tóth, Cillei — Békefi, Gara — Bihari Ákos, Gara Mária — Jósika, Kanizsai Erzsébet — Aranyosi, Ujlaki — Harsányi, Rozgonyi Miklós — Madas, Viléz püspök — Stoll, míg a bolond szerepét Szigeti Jenő játssza. A korbü díszleteket Pfeiffer Ferenc festette.

VIGADÓ mozgó- színház	11-én Kölcsönkért élet.
	Hétköznap 1/4, szombat, vasárnap 2 órai kezdettel.

APOLLÓ mozgó- színház	11-én Skorpió I. rész.
	Hétköznap 1/4, szombat, vasárnap 2 órai kezdettel.

MOZI.

Szenzáció az Apollóban. Ma, az Alraune nevezetes sikere után új szenzációval fogadja közönségét az Apolló színház. Ezúttal is három napra állapította meg a műsort az igazgatóság és az új műsor csupa vonzó érdekesség. A programból impozánsan emelkedik ki a „Skorpió” című pompás új film, egy misztikus történet, mely mindjárt megdöbbentő expozíciójával magához ragadja a nézőt. Egy véres halott körül szövődik az izgató, idegfeszítő cselekmény, amelyet plastikus és megrázó erővel elevenítenek meg a tragikus történet szereplői, kiváló magyar színészek. Kláry Lotto, Halmi Margit, Szerémi Zoltán, Balassa, Várkonyi a legbravurozabb alakítást produkálják. A rendezés a kitűnő Kertész Mihály mesteri munkája.

Főszerkesztő:	A szerkesztésért felelős:
FOLLMANN GÉZA.	HILF LÁSZLÓ.

Nyílttér

Dr Bock Ármin
szemorvos

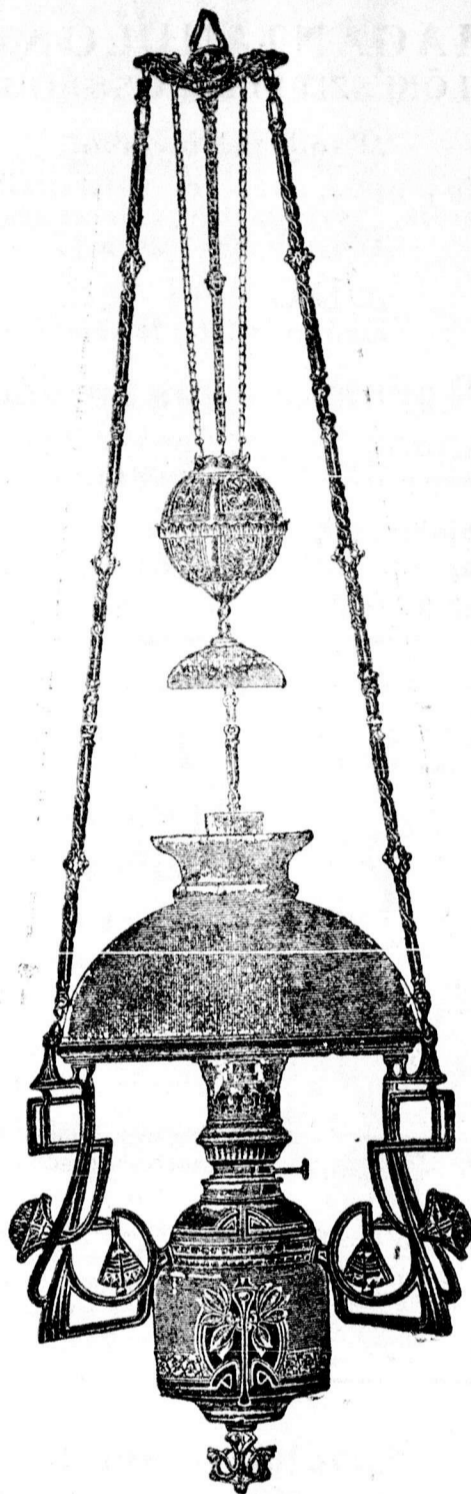
Szilágyi Dezső-utca 10. szám alá költözött. Rendel:
d. e. 11-12-ig,
d. u. 2-4-ig.

Polgári Takarékpénztár
Részvénytársaság
Nagyvárad, Kossuth Lajos-utca 6.

Előnyös összeköttéseink folytán abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy **anuitásos és kamatozó jelzálogkölcsönöket** úgy földekre mint városi bérházakra 15-65 évi időtartamra a legelőnyösebb kamattétel mellett **minden árfolyam levonás nélkül** készpénzben folyósítunk.

Polgári Takarékpénztár
Részvénytársaság
Nagy-Várad.

Heti árjegyzék

- Színes ebédlőkészlet aranyozással 12 személyre. 300.—
- Színes teáskészlet ar. sal 12 sz.-re 160.—
- Sz. kávékészlet ar. sal 12 sz.-re 160.—
- Függőlámpa teljesen felszerelve 80.—
- Majolika vízeskanosó színes. 20.—
- Majolika virágváza színes virággal 15.—
- Majolika cukorbox sz. virággal 15.—
- Plexiglas asztali lámpa nikkelt, felszerelve 40.—
- Majolika dohánytartó sz: virággal 15.—

Nipppek, figurák, szent Antal és Mária-szobrok, szenteltvíz-tartók.

Eladás nagyban és kicsinyben. Képektervezés, ablaküvegezés.

KOMLÓS TESTVEREK

üveg, porcellán, lámpa, diszmutáruk, ezüstáruk, konyhafelszerelések gyári raktára Nagyvárad, Hlatky Endre (Zöldfa-u.) utca 13.
Telefon 3-72. Telefon 3-72.

URÁNIA mozgó- színház	11-én Szemben a halállal.
	Hétköznap 1/4, szombat, vasárnap 2 órai kezdettel.

Belépési felhívás

a Népszövetségi Hitelszövetkezet VII-ik évtársulatába.

A Népszövetségi Hitelszövetkezet 1919. január 1-én VII-ik évtársulatát nyitotta meg. Az előbbi üzletlévek, dacára a nehéz megélhetési viszonyoknak, — igen szép eredménynel folynak.

Belépni szándékozók üzletrészeket jegyezhetnek még most is a hivatalos órák alatt a szövetkezet helyiségében (Szilágyi Dezső-u. 5. sz. a.). Egy üzletrész heti 20 fillér befizetésre kötelez s kiki annyi üzletrészt jegyez, amennyit akar. Felvételi díj üzletrészenként, 20 fillér, 3 év múlva az évtársulat felosztja; a tagok a befizetett összeget kikapják s a rájuk eső nyereséget is.

A tiszta haszon és nyereség teljes egészében a tagok között osztatik fel s kiki heti betétje arányában részesedik.

A szövetkezet elfogad betéteket is s azokat legmagasabb kamatlábbal kamatoztatja.

A tagok a befizetett összeg 1/3-od részéig a szövetkezettől olcsó kamatra kölcsönt is kaphatnak, mely 3 év alatt fizethető le. Azonfelül betáblázásra, értékpapírra, vagy váltóra, bármily összeg erejéig.

Tőkekamatadót a szövetkezet fizeti. Bizalommal kérjük a belépni szándékozót, sziveskedjenek szövetkezetünk helyiségében részjegyeket jegyezni.

Népszövetségi Hitelszövetkezet.

Mocsáry Sándor

törv. bej. cég.

Villany-, gáz- és vízvezeték-szerelő, bronzműves, bádogos, lakatos, műszerész és galvanizáló. Irógép-, kerékpár-, grammofonjavító és nikkelező.

Iroda és raktár:
Zöldfa-utca 8. Telefon 1404.

Ipartelep:
Szent János-u. 22. Telefon 532

VAS és rézágak,

afrik és lószőrmatracok, amerikai és sodronyágybetétek: össze-hajtós ágyak eredeti gyári áron kaphatók

Tátray Sándor

r.-t.-nál Körös-utca 11.
Telefon-szám: 558.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Évesben az ára 20 fillér, vastagabb betűvel 40 fillér. Legkisebb apróhirdetés ára 2 korona. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

Uradalomba

kulesari vagy más bizalmi állást keres megbízható 44 éves családos ember. Cim a kiadóban.

Portörölk

és padlótörölk darabja 6 kőr. Hegedüs János Nagyváradi, Rákóczi-ut 1. szám.

Salétrom-sól

Sonka- és húsácsolás-hoz minden mennyiségben kapható Németh Pál Arany-kereszt gyógyszerárában, — városháza mellett.

Likör

és rumkomposztók, Chartreuse, Benediktiner, Allasch, Meggy stb. kaphatók. Törököl, Szivórium, Seprő, Cognac-átvonatok használati utasítással a legfinomabb minőségben kaphatók: Farkas István „Apolló” drogeriájában, Nagyváradi.

Poloskairtó

Minden biztos, kipróbált, megbízható poloskák irására. Kis üveg 4 K, középüveg 8 K, nagy üveg 14 K. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában, Rákóczi-ut 7-B.

Spanyolnátha

gyógyosznál betegségeknél **tenyő (borovicska) szobailat** klór dezinficiáló permetező szer kapható Farkas István Apolló drogeriájában.

Bérbeadó

Kossuth Lajos-utca 2. sz. házban (Szent László téren) korcsma, vendéglő és bodegának kiválóan alkalmas üzlethelyiség hosszabb időre. Bővebb felvilágosítás a Polgári Takarékpénztár r. t. nagyváradi cégnél nyerhető.

Tanítónő

elemi és polgári iskolai tanulók tanítására vállalkozik. Cim a kiadóban.

Imakönyvek

nagy választékban kaphatók a Szent-László-templom sekrestyéjében.

Tyukszemirtó

három nap alatt elmulaszt tyukszemet, bőrtünetnyedést és szemöldököt. Ára 2 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyváradi, Rákóczi-ut 7-B. sz.

Ór

lakással és jó fizetéssel felvételük a Fekete sas részvénytársaságnál. Jelentkezni csak délután 3—5 óra között a részvénytársaság irodájában, Saspassage 22. számú épücső, I. emelet.

És dobja ki pénzt ruhákért, mert a kiadón bevaltruhafelekkel régi ruhadarabjait kicső pénztért házilag ki lehet. Egy levél ára 10 fillér. Németh Pál Aranykereszt gyógyszerárában, a városháza mellett.

Tavaszi

szepők, májfoltok, bőrvörösség, kiütés, mitesszerek ellen biztos az IPO-krém. Ára 5 kor. és szappan Vlóra átszósó ára 6 korona. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában, Rákóczi-ut 7-E.

Téli karalábét

és olasz-káposztát nagyobb mennyiségben házhoz szállítunk maximális árban. Megrendelhető Moskovits Adolf és Fialnál. Telefon 15-08.

Felső Kereskedelmi és Polgári iskolai

MAGÁNTANULÓKAT ELŐKÉSZÍT FELELŐSSÉGGEL,

állandó tanfolyamot:

gép, gyors, szép- és helyesírásban, keresk. számtanban, levelezésben, könyvvitelben stb. tart:

a DONAT-féle ker. magántanfolyam.

Uj német kurzus kezdődik január 15-én. Korrepetíció!!! Zengoratanítás!

Bejelentések naponta 11-12-ig d. e. és 3-4-ig d. u. Beöthy Ödön-utca 30. Telefon: 1000.

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű fűzőszalon

NAGYVÁRAD, Nagy Sándor-u. 1.

Parkszálló épületében Interurbán telefon: 11-53 szám.

A Szigligeti-színház művésznőinek egyedüli fűző szállítója.

Tisztításokat és átalakításokat elvállalunk. Fűzők mérték után a legrovidebb idő alatt elkészítetnek.

Kávéház átvétel.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy a)

Városi kávéházat

átvettem s azt szakszerűen s vendégeim igényeinek megfelelően fogom tovább vezetni. A kávéházamban szolid árak mellett pontos és figyelmes kiszolgálás lesz vezérelvem.

Minden este kitűnő színházi vacsorát szolgálunk fel.

Szíves pártfogást kérve, vagyok kiváló tisztelettel

MAYER VILMOS.

Üzlet megnyitás!

Van szerencsém a tisztelt cipész- és eszimediamester urak tudomására adni, hogy Huszár utca 2. szám alatt cipő-felsőrész készítő műhelyt nyitottam és elvállalok e szakmába vágó munkákat, melyet a legpontosabban eszközök. Miért is kérem a tisztelt mester urak szíves pártfogását.

Maradtam kiváló tisztelettel

Ifj. Fleisz Mihály.

ÁLTALANOS TAKARÉKPENZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Nagyváradi, Bémer-tér 2.

Befizetett részvénytőke 1.000.000 kor.

Elfogad takarékbetéteket könyvecskékre és folyószámlára és azt előnyösen kamatoztatja. Leszámítól váltókat. Engedélyez előnyös feltételek mellett jelzálogkölcsonöket törlesztésekre. Előleget ad értékpapírokra.

CIPÉSZEKNEK!

1 kgr. la. buzacsíríz	— — —	K 19:60
1 kgr. la. aranycsíríz	— — —	K 39:20
1 kgr. la. folyékony csíríz	— — —	K 8:—
1 kgr. la. faszeg 2—15 sz.	— — —	K 8:—
1 drb brassói talpráspoly	— — —	K 3:80
1 drb brassói kireszelő	— — —	K 3:30
1 készl. bőrtalpvédő	— — —	K 2:50
1 drb. vaskapta	— — —	K 12:80
1 készl. acél talpvédő	— — —	K —70

Papírvászon és mindenféle cipész-kellékek olcsó napi áron.

ASZTALOSOKNAK!

1 kgr. la. asztalosnyv	— — —	K 6:80
nyuganyaz zsákvételnél	— — —	K 6:26

SZERELŐKNEK!

Bőrtárcsa vízvezeték csaphoz		
100 drb 1/2" csaphoz	— — —	K 4:80
100 drb 3/4" "	— — —	K 6:80
100 drb 1" "	— — —	K 9:60

Postán utánvét mellett.

Portó és csomagolás felszámításával. Gyors és pontos kiszolgálás.

STERN MIKLÓS

Nagyváradi, Zöldfa-utca 9. szám.

Több kisebb nagyobb bérház

ELADÓ.

A vételhez szükséges jelzálogkölcsonöket előnyös feltételek mellett bonyolítja le a

Nagyváradi Takarékpénztár Teleky-utca 2. sz.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS-MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP: NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos főzőedények, Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban kaphatók. Telefon rendelésre izzólámpák díjmentesen házhoz szállítatnak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyafényig. Villamos motorok nagy választékban kaphatók. Költségvetéseket díjmentesen készítünk.

A telep telefonja 514.

Főszerelő telefonja 55.